

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

**НАУКОВІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ
УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО
ОБЛІКУ, ЕКОНОМІЧНОГО КОНТРОЛЮ ТА
СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ**

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

(ЗА РЕДАКЦІЄЮ В. Я. ПЛАКСІЄНКА)

ПОЛТАВА 2018

УДК 657: 33.025.12: 336.221
НЗ4

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавської державної аграрної академії (протокол № 15 від 03 квітня 2018 р.)

Рецензенти:

Вакульчик О. М., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку, аудиту, аналізу і оподаткування Університету митної справи та фінансів

Зінченко О. А., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку ДВНЗ «Криворізький національний університет»

Шмиголь Н. М., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Запорізького національного університету

НЗ4 Наукові та прикладні аспекти удосконалення бухгалтерського обліку, економічного контролю та системи оподаткування : [колективна монографія] / за заг. ред. В.Я. Плаксієнка. – Полтава: , 2018. – 362 с.

ISBN

У колективній монографії розкрито теоретичні та прикладні основи організації бухгалтерського обліку в сучасних умовах господарювання; досліджено сучасний стан та напрями удосконалення бухгалтерського обліку в галузях економіки з урахуванням зарубіжного досвіду; проаналізовано проблеми розвитку контролю та системи оподаткування. Видання передбачене для науковців і практиків у сфері бухгалтерського обліку, керівників і спеціалістів управлінських структур, здобувачів закладів вищої освіти.

©Колектив авторів, 2018

©Полтавська державна
аграрна академія

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА (В. Я. Плаксiєнко, д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, Полтавська державна аграрна академія).....	7
РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	9
1.1. Обліково-аналітичний супровід управління формуванням відносин в процесі матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств (В. Я. Плаксiєнко, д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, Полтавська державна аграрна академія, Т. М. Саванчук, старший викладач кафедри обліку, аудиту та УФЕБ Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет).....	9
1.2. Проблеми стандартизації принципів управлінського обліку (Т. Г. Маренич, д.е.н., професор, Л. А. Поливана, к.е.н., доцент, Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. П. Василенка).....	24
1.3. Теоретичні засади людського капіталу як об'єкта обліку (Н. В. Бондарчук, д.держ.упр., професор кафедри обліку, аудиту та УФЕБ, Дніпровський державний аграрно-економічний університет).....	37
1.4. Дискусійні аспекти відображення емфітевзису в системі обліку господарюючого суб'єкта (Н. А.Канцедал, к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку Полтавська державна аграрна академія).....	46
1.5. Теоретичні та практичні аспекти обліку грошових коштів (М. В. Єрмолаєва, к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку, Полтавська державна аграрна академія).....	58
1.6. Проблемні аспекти обліку розрахунків з персоналом та напрями його вдосконалення в бюджетній установі (О. М. Губарик, к.е.н., доцент кафедри обліку, аудиту та УФЕБ, Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет).....	68

1.7. Управлінський аспект обліку фінансових результатів на підприємстві (О. В. Чернецька, к.е.н., доцент кафедри обліку, аудиту та УФЕБ, Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет).....	78
1.8. Переоцінка основних засобів: бухгалтерський облік та відображення у фінансовій звітності (Ю. М. Грибовська, к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, Полтавська державна аграрна академія).....	88
1.9. Аналіз ІТ – інфраструктури бухгалтерських програмних продуктів України (К. В. Черненко, к.е.н., старший викладач кафедри бухгалтерського обліку, Полтавська державна аграрна академія).....	98
1.10. Удосконалення облікової практики збутових операцій (А. Ж. Сакун, к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування, Херсонський державний аграрний університет).....	109
1.11. Удосконалення політики підприємств щодо методів обліку і контролю розрахунків (С. В. Коваль, к.е.н., доцент, О. В. Круковська, к.е.н., доцент, Херсонський державний аграрний університет).....	122
1.12. Обліково-правове забезпечення діяльності сімейних фермерських господарств (С. В. Скрипник, к.е.н., доцент, Херсонський державний аграрний університет).....	133
1.13. Невиробничі витрати діяльності: обліковий і управлінський аспект (Т. М. Остапенко, к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, О. М. Остапенко, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту, Полтавська державна аграрна академія).....	146
РОЗДІЛ 2. НАУКОВІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО КОНТРОЛЮ	161
2.1. Економічний контроль управлінських рішень у системі забезпечення стійкого розвитку підприємства (І. Б. Хома, д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, Національний університет «Львівська політехніка»).....	161

2.2. Аудит фінансових результатів: цільова спрямованість та особливості алгоритмізації (І. М. Назаренко, д.е.н., доцент, Сумський національний аграрний університет).....	173
2.3. Аналітична складова економічного контролю фінансових результатів суб'єктів малого підприємництва (С. В. Тютюнник, к.е.н., доцент, доцент кафедри організації обліку та аудиту, Полтавська державна аграрна академія).....	184
2.4. Удосконалення управління грошовими потоками підприємства в системі економічного контролю (Ю. М. Тютюнник, к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень, Полтавська державна аграрна академія).....	195
2.5. Оцінка ризиків підприємницької діяльності (О. В. Єгорова, к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень, М. С. Тютюнник, здобувач вищої освіти, Полтавська державна аграрна академія).....	206
2.6. Організація внутрішнього контролю у банку (О. Є. Нездойминога, к.е.н., доцент, доцент кафедри організації обліку та аудиту, О. Г. Красота, к.е.н., доцент, доцент кафедри організації обліку та аудиту, Полтавська державна аграрна академія).....	216
2.7. Фінансові санкції в системі контролю (Т. В. Мокієнко, к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, Полтавська державна аграрна академія).....	234
2.8. Контролінг стратегії розвитку економічного потенціалу підприємства (А. І. Орехова, к.е.н., Сумський національний аграрний університет).....	243
2.9. Контроль розрахункових операцій із соціального страхування та економічна безпека бюджетних установ і підприємств (К. А. Пилипенко, к.е.н., доцент, доцент кафедри організації обліку та аудиту, Полтавська державна аграрна академія).....	253

15. Хуторна М. Е. Організація ефективної системи комплаєнс-контролю в банку / М. Е. Хуторна // Фінансовий простір. – 2015. - № 2 (18). – С. 113-119.

16. Чуприна Л. В. Теоретичні аспекти внутрішнього контролю банків / Л. В. Чуприна, Д. Є. Філіпська // Вісник НТУ «ХПІ». – 2015. - № 26 (1135). – С. 3-8.

17. Compliance and the compliance function in banks/ Basel committee on Banking Supervision . – April, 2005. Офіційний сайт Базельського комітету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/bcb/index.htm>

2.7. Фінансові санкції в системі контролю

Заходи державного примусу застосовуються до суб'єктів у випадку вчинення фінансового правопорушення, шляхом встановлення для них певних негативних наслідків у виді обмежень особистого, організаційного чи майнового характеру з метою охорони фінансових відносин, покарання правопорушників, попередження правопорушень та спонукання суб'єктів до належної поведінки у сфері фінансової діяльності держави. Застосування фінансових санкцій у системі господарювання розповсюджене як у науковому, так і в практичному середовищі. Результативність діяльності держави та суб'єктів господарювання передусім залежить від виконання суб'єктами фінансових правовідносин своїх обов'язків, закріплених у фінансово-правових нормах.

Низька якість внутрішнього контролю, а також безвідповідальне ставлення з боку багатьох учасників процесу формування, розподілу й використання грошових коштів бюджетів та державних цільових фондів спричиняє виникнення правопорушень.

Правопорушення - це неправомірне (протиправне) суспільно-шкідливе винне діяння (дія чи бездіяльність) дієздатної особи, за вчинення якого особа може бути притягнута до юридичної відповідальності.

Суб'єктами фінансового правопорушення є органи державної влади, місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання всіх форм власності, об'єднання громадян,

посадові особи, громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства [3].

Правопорушення мають ознаки, зокрема:

- протиправна поведінка (правопорушення);
- правопорушення завжди має свідомо-вольовий характер;
- вчинення правопорушення суперечить приписам правових норм;

- правопорушення як юридичний факт породжує охоронні правовідносини – має наслідки;

- контролюючі можливості держави.

Фінансові правопорушення поділяються на: бюджетні (включення недостовірних даних до бюджетних запитів (ст. 116 Бюджетного кодексу України); податкові (порушення встановленого порядку взяття на облік (реєстрації) у сфері контролюючих органів (ст. 117 Податкового кодексу України); банківські (порушення діючого законодавства під час реєстрації інвестиційних компаній і формування їхніх статутних фондів) [26]; правопорушення у сфері валютного регулювання (здійснення операцій із валютними цінностями без одержання генеральної чи індивідуальної ліцензії Національного банку України); правопорушення у сфері публічних банківських відносин (несвоєчасне подання, приховання або перекручення встановленої Національним банком звітності про валютні операції); фінансові правопорушення у сфері грошово-касових операцій (перевищення встановлених лімітів залишку готівки в касах) тощо.

Залежно від характеру протиправної дії, порушення поділяються на: дисциплінарні, адміністративні, кримінальні, фінансові (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика порушень за характером протиправних дій

Вид порушення	Хто несе відповідальність (на кого накладається санкція)
Дисциплінарні	за даним правопорушенням суб'єкти господарювання несуть відповідальність згідно Закону України «Про працю» (посадові особи, які відповідають за нарахування, утримання, перерахування податків та зборів і складання податкових декларацій тощо)
Адміністративні	несуть відповідальність посадові особи згідно Кодексу

Вид порушення	Хто несе відповідальність (на кого накладається санкція)
	України про адміністративні правопорушення (адміністративні штрафи)
Кримінальні (карні правопорушення)	несуть відповідальність посадові особи згідно з кримінальним кодексом України (розглядаються і рішення приймають в суді)
Фінансові	фінансові санкції відрізняються від усіх інших, тим, що застосовується не тільки для фізичних осіб, а й до юридичних осіб і реалізуються у вигляді штрафів, пені, часткового або повного припинення бюджетного фінансування

Штраф як вид дисциплінарного стягнення справляють більш вражаючий вплив і одразу дають відчутти втрати майнового характеру, а також здійснюють виховний вплив до порушника, який превалює над метою відшкодування майнової шкоди.

Дослідивши нормативно-правові акти, що регулюють застосування фінансових санкцій, в табл. 2 узагальнено визначення «штраф».

Таблиця 2

Дефініція поняття «штраф» в нормативно-правових актах
України

Поняття	Визначення
Штраф [8]	це грошове стягнення, що накладається судом у випадках і розмірі, встановлених в Особливій частині цього Кодексу, з урахуванням положень частини другої цієї статті
Адміністративно-господарський штраф [4]	це грошова сума, що сплачується суб'єктом господарювання до відповідного бюджету у разі порушення ним встановлених правил здійснення господарської діяльності
Штраф [11]	основне адміністративне стягнення, яке за своєю суттю є грошовим стягненням, що накладається на громадян, які вчинили адміністративне правопорушення
Штраф [15]	це найбільш м'який вид кримінального покарання. Це грошове стягнення, яке полягає у стягненні із засудженого в дохід держави певної суми грошей. Штраф застосовується і як основне, і як додаткове покарання
Штраф [22]	плата у фіксованій сумі або у вигляді відсотків від суми податкових зобов'язань без урахування пені і

Поняття	Визначення
	штрафних санкцій
Штраф [23, 28]	форма відповідальності за невиконане або неналежно виконане зобов'язання, обчислюється у твердій сумі та у відсотках від ціни договору або суми боргу

Фінансово-правові санкції застосовуються у разі вчинення фінансових правопорушень. Вони безпосередньо пов'язані з фінансово-правовою відповідальністю, застосовуються спеціально уповноваженими органами і мають імперативний характер, в окремих випадках вступають у дію за відсутності вини суб'єкта, мають здебільшого грошовий, правовідновлюючий (компенсаційний) штрафний характер; відрізняються від кримінальних, адміністративних, цивільних за змістом функціями і процедурою застосування. Представники науки фінансового права відносять фінансові санкції до особливого виду юридичної відповідальності, виділяючи її певні ознаки та не ототожнюючи їх із адміністративними.

Специфіка фінансових санкцій, на відміну від цивільно-правових і адміністративних, необхідно виділити основні ознаки, які відрізняють фінансовий штраф від адміністративного і цивільно-правового, серед яких:

- неможливість заміни фінансового штрафу іншим стягненням;
- неможливість звільнення від накладення штрафу, як фінансової санкції, уповноваженим органом;
- виключення можливості стягнення штрафу і оскарження постанови про накладення штрафу у порядку провадження у справах про адміністративні правопорушення;
- можливість накладення фінансового штрафу одночасно зі стягненням недоїмки за податками і пені;
- сплата фінансового штрафу за рахунок прибутку, який залишається у організації або після сплати податків;
- неможливість договірною встановлення фінансового штрафу.

Функції штрафних санкцій визначаються як сукупність дій щодо застосування до правопорушника у сфері господарювання передбачених законом чи договором санкцій, а також правових

наслідків такого застосування. Штрафні санкції виконують ряд функцій [25]. Зокрема, компенсаційна, стимулююча, каральна (штрафна), попереджувальна, забезпечувальна, інформаційна (сигналізаційна) (рис. 1).

Зміст компенсаційної функції полягає в тому, що відбувається відновлення порушених у результаті невиконання зобов'язань майнових госпрозрахункових інтересів підприємств-учасників господарського обігу.

Тобто, відновлення порушених суб'єктами господарювання майнових прав у результаті невиконання, або неналежного виконання зобов'язань чи недотримання правил здійснення господарської діяльності шляхом відшкодування шкоди будь-якому учаснику господарських відносин.

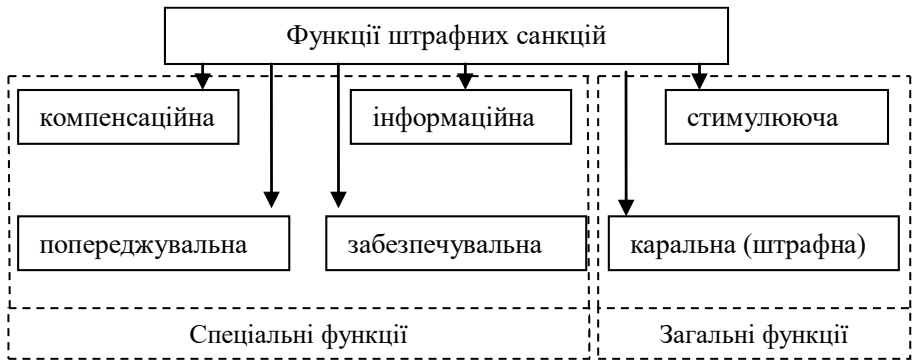

Рис. 1. Функції фінансових санкцій

Основною метою забезпечувальної функції є забезпечення правопорядку в системі господарювання.

Вплив попереджувальної функції відбувається шляхом застосування відповідних санкцій до суб'єктів господарювання, які скоїли господарське правопорушення, має забезпечувати рівні умови їх господарювання та дотримання усіма учасниками господарських відносин суспільного господарського порядку.

Інформацію про необхідність вжиття відповідних заходів щодо поліпшення справ, наведення порядку на підприємстві, в організації проявляється через інформаційну функцію.

Каральна (штрафна) функція - реакція на вже вчинені

протиправні дії (бездіяльність) у вигляді саме відповідальності як покарання правопорушника економічними санкціями.

Сутність стимулюючої функції полягає в тому, що застосування до правопорушника-суб'єкта господарювання майнових санкцій спонукає його (негативне стимулювання) до усвідомленої зміни своєї протиправної поведінки, припинення правопорушення і до реального виконання зобов'язання.

Крім того, штрафні санкції можна класифікувати за нормативно закріпленими завданнями та функціями:

- явно виражені, тобто такі, здійснення яких прямо передбачено законом;

- ті, що безпосередньо не визначені законом, але прямо витікають з конкретної форми відповідальності.

Виходячи з аналізу нормативного матеріалу, фіксуємого застосування фінансово-правових санкцій за вчинення фінансових правопорушень, можна зробити висновок про те, що у більшості випадків фінансова відповідальність пов'язана з карними санкціями правових норм.

Розмір фінансових санкцій залежить від виду порушень. Штрафні фінансові санкції можуть встановлюватися:

- а) у відсотковому відношенні до суми, яка належить сплаті;
- б) у кратному розмірі донарахованих сум;
- в) не оподаткованих мінімумах прибутків громадян;
- г) у твердій сумі. (рис. 2).

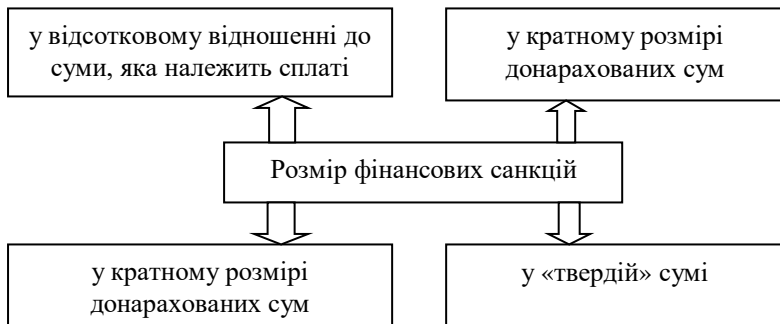

Рис. 2. Розмір фінансових санкцій (штрафів)

Процедура стягнення фінансових санкцій складається з кількох послідовних етапів:

- фіксування факту правопорушення у разі його виявлення за результатами проведеної перевірки;

- прийняття рішення про притягнення до відповідальності та визначення його розміру (що відрізняє її від притягнення до адміністративної відповідальності, у випадку якої приймає рішення і визначає розмір суд);

- виконання рішення про застосування штрафної санкції – сплата штрафу.

У випадку відмови від сплати штрафу рішення про сплату штрафу чи його відмову приймає адміністративний суд, керуючись при цьому нормами Кодексу адміністративного судочинства України.

Отже, під фінансовим правопорушенням варто розуміти суспільно-небезпечну (шкідливу), протиправну дію або бездіяльність фізичної або юридичної особи, яка посягає на фінансову діяльність держави та інших суб'єктів фінансово-правових відносин шляхом невиконання (порушення) норм фінансового законодавства, за що винна особа несе фінансово-правову відповідальність.

Основними заходами господарсько- процесуальної відповідальності є штрафні санкції та застосування несприятливих процесуальних наслідків, що мають характер позбавлення певних процесуальних прав у зв'язку із порушення господарських процесуальних обов'язків.

Література до розділу 2.7.

1. Березовська Н. Л. Штраф як вид стягнення у кримінальному законодавстві, що може бути застосований до неповнолітніх / Н. Л. Березовська // Актуальні проблеми держави і права. – 2013. – № 4. - С. 198 – 204.

2. Бюджетного кодексу України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 50-51, ст. 572) [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

3. Ганзицька Т. С. Фінансові правопорушення : теретико-прикладний аспект. / Т. С. Ганзицька, А. О. Нешеретня // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. - № 4. – С. 142 – 145.

4. Господарський Кодекс України № 436-IV від 16 січ.

2003 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

5. Господарське процесуальне право: підручник / За ред. О. П. Подцерковного та М. Ю. Картузова. – Харків : Одіссей, 2012. - 400 с.

6. Дмитренко Є. С. Коментар до законодавства про фінансово-правові санкції / Є.С. Дмитренко. - К. : Юрінком-Інтер. - 2007. -416 с.

7. Єна Р. О. Щодо визначення поняття «Фінансова санкція» / Р. О. Єна // Фінансове право. – 2013. - № 2. – С. 129 – 133.

8. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності» (відомості ВРУ № 25 від 2012 р) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

9. Змінені штрафні санкції за неподання податкової звітності з трансфертного ціноутворення [Електронний ресурс] / Державна фіскальна служба України. - Режим доступу : <http://zp.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/print-285926.html>.

10. Карпова В. Штрафні санкції за податкові порушення: загальні правила застосування [Електронний ресурс] / В. Карпова // Ліга закон. - Режим доступу : http://bz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/BZ010130.

11. Кодексу України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

12. Коліна А. О. Штрафні санкції в господарському процесі / А. О. Коліна // Актуальні проблеми держави і права. – 2012. - № 6. – С. 427 – 434.

13. Коліна А. О. Щодо проблем класифікації заходів господарсько-процесуальної відповідальності / А. О. Коліна // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2013. - № 5. – С. 162 – 166.

14. Коломієць Т. О. Щодо питання ефективності адміністративних санкцій / Т. О. Коломієць // Наукові записки. Правознавство. - 2000. - Том 18. – С. 21 – 24.

15. Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст. 131) - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

16. Кримінально-виконавчий кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 3-4, ст. 21) - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.

17. Марисюк К. Б. Кримінально-правове регулювання покарання у вигляді штрафу потребує вдосконалення [Електронний ресурс] / К. Б. Марисюк. – Режим доступу: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/jun/4858/marisyuk0.pdf>.

18. Мізіна І. В. Правові аспекти застосування пені та штрафу в податковому законодавстві / І. В. Мізіна // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія : юриспруденція. – 2014. - № 11. – Том 1. - С. 161 – 170.

19. Новіков Д. О. Штраф як вид дисциплінарного стягнення : веління часу чи черговий прояв концепції «гнучкості» державного регулювання у трудовому праві / Д. О. Новіков // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету: Серія: юриспруденція. – 2014. - № 10 – 12. – Том 2. – С. 17 – 19.

20. Павлова Т. О. Адміністративна та кримінальна відповідальність юридичних осіб в Україні : історичний аспект / Т. О. Павлова // Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. Правознавство. 2015. - Т. 20. - Вип. 2 (27). – С. 7 – 14.

21. Петрицин Н. Штраф та пеня: проблеми практичної реалізації подвійної відповідальності в громадському праві [Електронний ресурс] / Н. Петрицин // Ліга закон : Юрліга. – 2016. – Режим доступу: <http://jurliga.ligazakon.ua/news/2016/2/18/141559.htm>.

22. Податковий Кодекс України від 02 груд. 2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

23. Постанова Господарського суду України «Про деякі питання практики застосування законодавства про відповідальність за порушення грошових зобов'язань» № 14 від 17 груд. 2013 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу : <http://>

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0014600-13>.

24. Постанова правління НБУ «Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні». № 148 29 груд. 2017 р [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/55/94>.

25. Татькова З. Ф. Щодо механізму реалізації стягнення штрафних санкцій та їх функцій / Татькова З. Ф. // Фінансове право. – 2012. – № 1. – С. 937 – 943.

26. Указ Президента «Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії» [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/55/94>.

27. О. С. Подвійна відповідальність за порушення виконання господарських зобов'язань [Електронний ресурс] / О. С. Фонова. - Режим доступу : http://uajudges.org.ua/wp-content/uploads/2015/02/podv_vidp_gosp_zobov.pdf.

28. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16 січ. 2003 р. (зі змін. і доп.) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

29. Шапочкіна М. В. Фінансові санкції як основний захід адміністративної відповідальності у сфері ліцензування / М. В. Шапочкіна // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. - № 5. – С. 248 – 251.

2.8. Контролінг стратегії розвитку економічного потенціалу підприємства

В турбулентних умовах сьогодення суб'єкти господарської діяльності стикаються з багатьма труднощами, такими як висока ступінь невизначеності ринкової ситуації, сезонна нестабільність попиту на послуги, посилення конкуренції та ін. В таких умовах велику увагу слід приділяти обґрунтуванню вибору інструментів і засобів стратегічного розвитку підприємницьких структур з урахуванням особливостей їх зовнішнього та внутрішнього середовища.

Управлінська діяльність суб'єктів господарської діяльності на вітчизняному ринку найчастіше носить непослідовний характер, спрямований на вирішення оперативних завдань. В той же час, відсутність практичного використання